

اخلاق کاربردی

(آیین زندگی)

راهکار تحقق اخلاق معاشرت در روابط همسران خشن

www.ketab.ir

ماشاءالله کوچکی میدی

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور
کوکچی میبدی، ماشاءالله، ۱۳۴۱ -
اخلاق کاربردی: راهکار تحقق اخلاق معاشرت در روابط همسران خشن (آیین
زندگی) / ماشاءالله کوکچی میبدی.
مشخصات نشر
قم: انتشارات عطف، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری
۶۶ ص.
شابک
۳۰۰۰ ریال: 978-600-93478-3-4

وضعیت فهرست نویسی: فیا
موضوع
زناشویی -- خشونت
موضوع
زناشویی -- اختلاف
موضوع
زنان -- خشونت علیه
رده بندی کنگر
HV ۱۳۹۲۶۶۲۶ الف ۳ /
رده بندی دیریم
۸۲۹۲/۳۶۲
شماره کتابشناسی ملی
۳۲۴۶۱/۵

www.ketab.ir

اخلاق کاربردی

ماشاء الله کوچکی میبیدی

ناشر: عطف

صفحه آرایشی مؤسسه کاما

چاپ اول: ۱۳۹۲

نسخه هاگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۳۰۰۰۰ ریال

چاپ و صحافی: الهادی

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۴۷۸-۳-۴

WWW.Atfpub.ir

قم - صندوق پستی ۳۶۶۷-۳۷۱۸۵

فهرست مطالب

۱۳	..... مقدمه
۷	..... فصل اول:
۷	..... چیستی و چگونگی خشونت همسران
۹	..... مبحث اول: ماهیت و چیستی خشونت همسران
۱۰	..... گفتار نخست: تعریف
۱۲	..... گفتار دوم: اوصاف و ویژگی ها
۱۵	..... مبحث دوم: چگونگی خشونت همسران
۱۶	..... گفتار نخست: انواع خشونت همسران
۲۲	..... گفتار دوم: روابط زوجین در فقه و قوانین موضوعه
۲۵	..... گفتار سوم: خشونت زنان علیه مردان
۲۸	..... خصوصیات خشونت زنان

خلاصه‌ی پرونده	۲۹
گفتار چهارم: آثار خشونت همسران	۳۰
فصل دوم:	۳۵
چرایی خشونت همسران و راهکارهایی برای مقابله‌ی با آن	۳۵
مبحث اول: تبیین‌های جرم‌شناسی خشونت همسران	۳۷
گفتار نخست: تبیین‌های زیست‌شناختی	۳۸
۱. نظریه‌ی تیپ‌شناسی ویلیام شلدن	۳۸
۲. جذابیت و خشونت	۴۰
۳. فعالیت مجاری عصبی	۴۳
۴. ناهنجاری‌های کروموزومی و خشونت	۴۳
۵. ترشح هورمون‌ها و خشونت	۴۴
گفتار دوم: تبیین‌های روان‌شناختی	۴۴
۱. احساس حقارت و خشونت	۴۵
۲. عصبانیت و خشونت	۴۶
۳. سادیسم	۴۷
۴. مازوشیسم	۴۸
گفتار سوم: تبیین‌های جامعه‌شناختی خشونت	۴۹
(۱) نظریه‌ی معاشرت‌های ترجیحی	۵۲

۵۲.....	۲) نظریه‌ی خرده فرهنگ خشونت
۵۳.....	۳) نظریه‌ی یادگیری اجتماعی
۵۳.....	۴) نظریه‌ی منابع
۵۴.....	۵) نظریه‌ی محرومیت و خشونت
۵۶.....	۶) فشارها و نابرابری‌های اجتماعی
۵۶.....	مبحث دوم: راهکارها و پیشنهادها
۵۶.....	گفتار نخست: اقدامات بین‌المللی و پیشنهادهای صاحب‌نظران
۶۰.....	گفتار دوم: پیشنهادهای نویسنده
۶۲.....	خاتمه
۶۴.....	منابع و مأخذ
۶۶.....	فهرست نشریات و مجلات

از همان ابتدا که بشر به وجود آمد، خشونت نیز پا به عرصه‌ی وجود گذاشت و حتی می‌توان گفت که خشونت وسیله‌ی ادامه‌ی حیات و بقای گروه‌های مختلف اجتماعی و تفوق آن‌ها بر دیگران بوده است. در گسترش جوامع و در روابط خارجی کشورها با هم عامل خشونت همیشه وجود داشته است و بسیاری از تمدن‌ها بر مبنای خشونت به وجود آمده‌اند.

خشونت تنها در روابط حکومت‌ها و تمدن‌ها موجد رغبت نمی‌یابد و می‌توان این پدیده را در رفتار افراد جامعه نیز مشاهده کرد. اساساً خشونت پدیده‌ای است با معانی مختلف و چهره‌ها و انواع گوناگون. یکی از انواع خشونت، عمدتاً زنان و کودکان هستند.

مقوله‌ی همسرآزاری و کودک‌آزاری اساساً در طول تاریخ و در تمدن‌های گذشته وجود داشته است. مثلاً ویل دورانت در کتاب تاریخ تمدن می‌گوید: «در روسیه‌ی قدیم هنگامی که پدری دخترش را به خانه‌ی شوهر می‌فرستاد او را آهسته با تازیانه

می‌زد و سپس شلاق را به داماد خود می‌داد تا معلوم شود از این به بعد دختر از کسی که جوان‌تر و نیرومندتر است کتک خواهد خورد.^۱

اما امروز با رشد تکنولوژی و صنعتی شدن جوامع خشونت‌های خانگی تبدیل به معضلی جدی برای جوامع شده‌اند. «جف بیدن» رییس سابق کمیسیون قضایی سنای آمریکا، چنین می‌گوید: «یک جهان با چهار میلیون نفر را فرض کنید که به طور اتفاقی دچار بیماری‌های حاد و مزمن شده‌اند؛ بیماری که عامل دردهای مستمر و دائمی است و زخم‌های بسیاری را به دنبال دارد. و اما قدرت‌ها هیچ ارتباطی را برای مبارزه‌ی افراد با بیماری و تهدید ایجاد نمی‌کنند. مسأله‌ای که بر وجود جامعه سنگینی اش را تحمیل کرده است و بسیاری هستند که در سکوت درد می‌کشند.»

وی معتقد است که در آمریکا مهمترین معضل خشونت در خانواده است که اکثر قربانیان آن زنان هستند. در ایالات متحده هر ۸ ثانیه با یک زن بدرفتاری می‌شود و هر ۱۰ ثانیه یک زن مورد تجاوز قرار می‌گیرد. طبق گزارشی که در سال ۱۹۹۲ م. به وسیله‌ی کمیسیون قضایی سنای آمریکا تهیه شده است، قربانیان خشونت زناشویی، بسیار بیشتر از تصادف‌های رانندگی هستند. با توجه به وسعت و رشد پدیده‌ی خشونت خانگی مجمع جهانی بهداشت ملی به‌مناسبت ۴۹،۲۵ خشونت را به عنوان یکی از اولویت‌های مراقبت بهداشتی عنوان نموده است. بنابراین خشونت خانگی مخصوص کشورهای جهان سوم و یا کشورهای در حال توسعه نیست. بلکه یک بحث جهانی است، به طوری که گفته می‌شود حدود ۵۰ درصد زنان دنیا قربانی خشونت همسران خود هستند. حقیقت این است که اگر بخواهیم جهانی در صلح داشته باشیم باید در قدم نخست با روش‌های خشونت‌آمیز در

۱. ویل دورانت، تاریخ تمدن، ج. ۱، ص. ۵۴.

خانواده مبارزه کنیم؛ زیرا امروزه متداول‌ترین خشونت موجود در سطح جوامع انسانی خشونت در خانواده است.

در جوامع گوناگون به ویژه در کشور ما آمار دقیق و معتبری از فراوانی این نوع خشونت وجود ندارد. این امر می‌تواند به دلیل خصوصی بودن حریم خانه و گزارش ندادن این خشونت‌ها به قوای عمومی باشد. اما آنچه بدیهی است این است که خشونت در کشور ما کمتر از میانگین جهانی است و هنوز کار به جاهای بحرانی نرسیده است. و از طرف دیگر آمار این خشونت‌ها در ایران در حال افزایش است و معاون پزشکی قانونی نسبت به رشد خشونت خانگی هشدار داده است.

دنیای خشونت را نباید دنیای بدیهیات دانست و نسبت به آن‌ها نظر شخصی نمود. خشونت خصوصاً در شهرهای بزرگ و پیشرفته کشور که عمدتاً دارای جمعیت زیاد هستند، چنگ و دندان شایعی دهد و آزادی‌های شهروندان این شهرها را محدود می‌کند. از این میان، خشونت‌های همسران از انواع دیگر خشونت مضرت‌ر و خطرناک‌تر است. آثار خشونت همسران مثل الکلیسم، اعتیاد به مواد مخدر خودکشی و طلاق بسیار خطرناک‌تر از آثار و صدمات کوتاه مدت خشونت‌های دیگر است.

با توجه به اهمیت موضوع و این که تا کنون تحقیقات و مطالعات علمی و کارشناسی مستقل چندانی روی موضوع خشونت همسران صورت نگرفته است، ضرورت ایجاب کرد که این تحقیق با وجود تمام مشکلات و خلأ منبع علمی و آماری انجام شود. هدف این تحقیق این است که حقایق علمی کشف شود و علل اصلی و واقعی خشونت همسران تبیین شود و نه متابعت از نظریه‌ای خاص. تصمیم دارم که بدون تقلید از افکار ظاهرپسند و مد روز و قبول نظریاتی که مورد پسند عوام باشد فقط آن نظریه‌های علمی را که در اثر تجربیات متعدد علمی به دست آمده و

مستقیماً مرتبط با موضوع است راهنمای خود قرار دهیم و علل و عوامل خشونت همسران را از منظر جرم‌شناسی بی‌طرفانه تبیین نماییم.

برای وصول به این مقصود لازم بود به سه سؤال اساسی پاسخ داده شود:

۱. منظور از خشونت همسران چیست (what)؟

۲. خشونت همسران چگونه رخ می‌دهد (how)؟

۳. چه علل و عواملی باعث خشونت همسران نسبت به هم می‌شود (why)؟

پاسخ به چیهستی، چگونگی و چرایی خشونت همسران، موضوع این تحقیق است که در دو فصل این سخن خواهیم گفت. در فصل اول به چیهستی و چگونگی این خشونت می‌پردازیم. فصل دوم را به چرایی و علل خشونت همسران و راهکارهای مبارزه با این معضل اختصاص می‌دهیم.

تذکر این نکته در مقدمه ضروری می‌نماید که رای رویارویی مؤثر خشونت علاوه بر دستاوردهای جرم‌شناسان که دارای صبغی نظری - کاربردی می‌باشد آموزه‌های اخلاقی و مذهبی نیز می‌تواند راهگشای ما باشد. خشونت همسران بهترین دارویی که تجویز می‌شود تلاش در تحقق اخلاق در زندگی مشترک خواهد بود و دخالت دولت و قوای عمومی در حریم خانواده باید آخرین حربه باشد. لذا این تحقیق می‌تواند یک بحث اخلاقی نیز باشد. به هر حال جرم‌شناسی علمی است که به بررسی ماهیت عمل مجرمانه، علل و عوامل و فرایندهای ارتکاب عمل مجرمانه می‌پردازد. اما اساساً جرم‌شناسی خود را محدود به مفهوم قانونی جرم نمی‌داند، بلکه هر رفتار منحرف ضد اجتماعی می‌تواند موضوع جرم‌شناسی باشد. هرچند در قانون مجازات پیش‌بینی نشده باشد؛ مانند: خشونت همسران نسبت به هم.